Ministerie van Justitie en Veiligheid

Programma Directoraat-Generaal Oekraïense Ontheemden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.Rijksoverheid.nl/jenv

Datum
23 oktober 2024

nota

Beleidsmatige toelichting bij bijgestelde prognose instroom Oekraïense ontheemden september 2024 en de opvangopgave

Aanleiding

De herijking van de prognose door APM i.s.m. de expertgroep is gereed. De bijgestelde prognose is opgenomen in de nota *Prognose instroom Oekraïense ontheemden voor de tweede helft van 2024.* Deze nota geeft een duiding van de bijgestelde prognose, welke voortkomt uit verscheidene expertsessies. Deze voorliggende nota bevat de beleidsmatige toelichting.

Gevraagde besluitvorming

U wordt gevraagd in te stemmen met:

- De mediaan als uitgangspunt voor de budgettaire en bestuurlijke besluitvorming; hierbij hoort een gemiddelde netto instroom van **350** per week en een risico van **50%** dat deze instroom zal worden overschreden,
- het 'vastklikken' van het gemiddeld aantal Oekraïense ontheemden inclusief derdelanders voor 2024 op **117.650** ten behoeve van de raming in het kader van de najaarsbesluitvorming, en
- het vaststellen van de opvangopgave van **109.000** gemeentelijke opvangplekken per 1 juli 2025;
- de budgettaire raming in 2024 te baseren op gemiddeld **90.910** gemeentelijke opvangplekken, en
- de budgettaire ramingen voor 2025 e.v. te bezien bij Voorjaarsbesluitvorming en te baseren op een actualisatie van deze prognose, waarbij ook de gerealiseerde instroom tot dan toe wordt meegenomen.

Kernpunten

<u>Vertaling van de prognose t.b.v. de besluitvorming</u>

Er is via een kansdichtheidsfunctie een prognose opgesteld voor de te verwachten netto instroom van Oekraïense ontheemden in Nederland voor 2024, dit leidt tot de volgende verwachting:

- Er 75% kans dat de gemiddelde netto instroom per week in de tweede helft van 2024 binnen de marge van **240** (minimum scenario) en **570** personen (maximum scenario) zal blijven.
- Er is 50% kans dat de gemiddeld netto instroom per week in de tweede helft van 2024 onder de **350** zal blijven en 50% kans dat deze hierboven uit zal komen. Dit is de mediaan.
- De waarschijnlijkheid (c.q. het risico) dat een gemiddelde netto instroom per week in de tweede helft van 2024 meer dan **410** personen (medio scenario) zal zijn, is 33,3%)

Voor het maken van een beleidsmatige keuze op basis van deze prognose wordt het risico dat hoort bij de mediaan op dit moment acceptabel geacht. Hierbij is er een risico van 50% dat de netto instroom van gemiddeld 350 per week zal worden overschreden. Bij deze keuze wordt meegenomen dat het realiseren van noodopvangplekken voor gemeenten steeds moeilijker wordt en zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat gemeenten (onnodig) worden overvraagd. Daarbij is ook meegewogen dat altijd de mogelijkheid tot tussentijdse bijstelling van het benodigd aantal plekken bestaat. Op basis van deze afwegingen wordt de mediaan als uitgangspunt genomen voor de bestuurlijke en budgettaire besluitvorming.

Van belang is te realiseren dat een prognose altijd met onzekerheden omgeven is en dat deze onzekerheid toeneemt naarmate de prognoseperiode verder in de toekomst ligt. De bijgestelde prognose van september 2024 gaat ervan uit dat voor eventuele beleidsmatige doeleinden een verdere extrapolatie van de prognose voor 2025 verdedigbaar is. Voor de periode daarna kunnen op basis van deze prognose geen uitspraken worden gedaan. PDOEK zal de prognose blijven monitoren aan de hand van de daadwerkelijke instroom en daarnaast vindt halfjaarlijks een herijking plaatst, waarbij de prognose zo nodig kan worden bijgesteld in geval van significante afwijkingen ten opzichte van de realisatie.

Aannames aantallen op basis van de prognose

Op basis van de gemaakte beleidskeuze wordt van de volgende aantallen uitgegaan:

- T/m week 33 2024 stonden er **114.550** ontheemden met de Oekraïense nationaliteit ingeschreven in de BRP.
- Uitgaande van een netto instroom van ca. **350** ontheemden per week, leidt dat tot de aanname dat per 1 januari 2025 **121.200**[1] Oekraïense ontheemden in Nederland zullen verblijven.
- In de prognose zijn de zogenoemde derdelanders niet meegenomen; voor de budgettaire en bestuurlijke besluitvorming wordt het aantal derdelanders (**5.040**[2]) inclusief de groep derdelanders (**1.900**) waarover vragen zijn gesteld aan het HvJ EU. Dat betekent dat er 5.040 derdelanders worden meegenomen in de berekeningen (RTB-derdelanders).

[1] *114.550 + (350 x 19 weken).*

[2] *T/m week 33 stonden **5.040** ontheemden met een overige nationaliteit afkomstig uit Oekraïne ingeschreven in de BRP (zogenoemde derdelanders).*

- Dat leidt ertoe dat per 1 januari 2025 wordt uitgegaan van (121.200 + 5.040) **126.240** Oekraïense ontheemden inclusief de RTB-derdelanders in Nederland.

Aannames aantallen aanvullende indicatoren prognose
In de prognose zijn in het kader van de doorontwikkeling de volgende aanvullende indicatoren toegevoegd.

Deze indicatoren zijn doorgerekend op basis van een netto instroom van gemiddeld 410 per week (medio-scenario) en zijn puur indicatief en cijfermatig. Als er een afwijking optreedt in deze trend, dan zal ook de realisatie in de toekomst afwijken. De onzekerheid hierin neemt toe wanneer er verder in de tijd wordt gekeken.

Man/vrouw verdeling

O.b.v. instroom week 20 t/m 32

	13 weken	**Doorrekening**
Man	44%	180
Vrouw	56%	230

O.b.v. totaal bekend in week 32

	Totaal	**Doorrekening**
Man	39%	160
Vrouw	61%	250

Leeftijdsverdeling

O.b.v. instroom week 20 t/m 32

	13 weken	**Doorrekening**
0-3	3%	10
4-12	9%	40
13-17	10%	40
18-25	19%	80
26-60	55%	230
60+	8%	30

O.b.v. totaal bekend in week 32

	Totaal	**Doorrekening**
0-3	1%	<5
4-12	12%	50
13-17	8%	30
18-25	16%	70
26-60	55%	230
60+	8%	30

Mochten er fluctuaties plaatsvinden in de netto instroom binnen de bandbreedte van ca. **240** tot **570** per week, dan kan het gevolgen hebben voor de verhoudingen op beide indicatoren die niet direct cijfermatig in te schatten zijn.

Budgettaire ramingen aantal ontheemden
Voor de budgettaire ramingen is het gemiddeld aantal ontheemden per jaar (de 'q') van belang. Om dit gemiddelde te berekenen wordt als uitgangspunt genomen het aantal in Nederland verblijvende ontheemden aan het begin van het jaar en worden op basis van de prognose aannames gedaan over het te verwachten aantal ontheemden aan het eind van het jaar.

Voor de budgettaire ramingen voor **2024** wordt als uitgangspunt het aantal Oekraïense ontheemden inclusief derdelanders genomen. Daarmee wordt uitgegaan van de volgende aantallen:

- Er wordt voor 1 januari 2024 uitgegaan van **111.260**[3] Oekraïense ontheemden inclusief derdelanders. Hierbij wordt, om de berekening

[3] *105.650 + 5.610 (op 1 januari 2024 stonden er 5.610 derdelanders ingeschreven in de BRP).*

eenvoudig te houden, gerekend met het totale aantal overige nationaliteiten (zogeheten derdelanders) ingeschreven in de BRP op dat moment.

- Voor 1 januari 2025 wordt op basis van de prognose uitgegaan van het aantal Oekraïense ontheemden inclusief de derdelanders van **126.240.**
- Op basis realisatie tot en met week 33 en de prognose voor eind van het jaar, is de raming voor het gemiddeld aantal ontheemden van **117.650**. Deze 'q' is relevant voor de raming ten behoeve van de najaarsbesluitvorming.
- Het eerstvolgende moment dat de 'q' wordt herzien is ten behoeve van de ramingen in het kader van de voorjaarsnota.

<u>Opvangopgave</u>

- Medio april 2024 zijn gemeenten gevraagd om gefaseerd op te schalen naar 120.000 plekken per 1 januari 2025. Er zijn op 18 augustus ca. 92.170 opvangplekken gerealiseerd, waarvan er **91.940** bezet zijn, hetgeen leidt tot een bezettingsgraad van ruim **99,8%.**
- De gemeenten zullen gelijktijdig met de MPP en de communicatie over de opvangopgave in de migratieketen, worden geïnformeerd over de prognose en de daarop gebaseerde nieuwe opvangopgave OEK per 1 juli 2025.
- Voor de berekening van de opvangopgave OEK wordt als uitgangspunt het aantal bezette GOO-plekken per 1 september 2024 genomen.
- T/m week 33 stonden er **5.040** derdelanders ingeschreven in de BRP. Dit is inclusief de groep derdelanders van ongeveer 1.900 waarover op dit moment vragen zijn gesteld aan het HvJ EU. In afwachting van een uitspraak van het HvJ EU en de onzekerheid over het vervolg na een uitspraak, wordt de hele groep derdelanders meegenomen in de berekening.
- Op 18 augustus 2024 waren er **91.940** plekken in de gemeentelijke opvang bezet (inclusief 7.4% snijverlies en inclusief derdelanders). Het aantal bezette plekken exclusief snijverlies bedroeg ca. 85.140.
- Uit de BRP-inschrijvingen van de afgelopen 6 maanden blijkt dat 72% van de nieuwe instroom ontheemden geplaatst wordt in de GOO en 28% in de POO. Voor de vaststelling van de nieuwe opvangopgave wordt voor de instroom van 2024 uitgegaan van deze nieuwe verdeling[4].
- Hoe verder we in de toekomst kijken, hoe groter de onzekerheden worden rondom de verwachte netto instroom van Oekraïense ontheemden. Op dit moment is, gezien de ontwikkelingen in Oekraïne, een inschatting te doen van een instroom van gemiddeld ca. 350 per week in 2025. Dit zou betekenen dat er ca. 9.100 personen netto instromen tussen 1 januari en 1 juli 2025, waarvan ca. 6.300 personen instromen in de GOO.
- Dit zou een totaal aantal personen onder de RTB op 1 juli 2025 van ca. **130.300** personen betekenen en een totaal aantal van 11.340[5] extra personen in GOO op 1 juli 2025 vanaf week 34 2024.
- Aangezien rekening moet worden gehouden met en snijverlies van 6% en een capaciteitsmarge van 7% om een piek in de instroom te kunnen opvangen, leidt dat tot de conclusie dat per 1 juli 2025 **109.000** GOO-

[4] *De eerdere GOO/POO verdeling betrof 94/6%.*

[5] *Totale instroom vanaf week 33 2024 tot 1 juli is 45 weken x 350 = 15.750 x 0.72 = 11.340.*

plekken benodigd zijn.
- Het op basis van de prognose te verwachten aantal van 135.340 Oekraïense ontheemden inclusief derdelanders per 1 juli 2025 geeft daarom aanleiding om de opvangopgave per 1 juli 2025 vast te stellen op 109.000 plekken. Dit betreft een inspanningsverplichting.
- Bij een plotselinge verhoging instroom kan crisisnoodopvang worden opgeschaald. Dit kan slechts voor korte termijn worden ingezet. Wanneer langdurig sprake is van een fluctuatie in de instroom kan dit leiden tot (tussentijdse) aanpassing van de prognose en de opvangopgave.

Budgettaire raming opvangopgave

Voor de budgettaire ramingen is het gemiddeld aantal benodigde opvangplekken per jaar van belang. Om dit gemiddelde te berekenen wordt als uitgangspunt genomen het aantal gerealiseerde gemeentelijke opvangplekken tot en met week 33. Op basis van de aanname dat er 101.000 gemeentelijke opvangplekken nodig zijn per 1 januari 2025, bedraagt het gemiddelde aantal plekken voor 2024 **90.910**.